

KI-notat nr.: 93/2010 - Bakgrunn for vedtak

Søker/sak:	Hardangeralliansen/Finse kraftverk
Fylke/kommune:	Hordaland/Ulvik
Ansvarlig:	Øystein Grundt
Saksbehandler:	Ingri Guren
Dato:	26 NOV 2010
Vår ref.:	NVE 200710016-18 ki/ingu
Sendes til:	Søker og alle som har uttalt seg til saken

for Sign.: Gry Berg
Sign.: Ingri Guren

Middelthuns gate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO
Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
E-post: nve@nve.no
Internett: www.nve.no
Org. nr.:
NO 970 205 039 MVA
Bankkonto:
0827 10 14156

Søknad om tillatelse til bygging av Finse kraftverk i Ulvik kommune, Hordaland fylke

Innhold

Sammendrag	1
Søknad	3
Høring og distriktsbehandling	4
Søkers kommentar til høringsuttalelsene	9
Tilleggsopplysninger og kommentarer til disse	11
Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader	12
NVEs vurdering	17
NVEs konklusjon	20

Sammendrag

Søknaden gjelder tillatelse etter § 8 i vannressursloven til bygging av Finse kraftverk, og behandles i henhold til reglene i kap. 3 samme lov. Finse kraftverk vil utnytte et fall på 81 m og gi en årlig fornybar energiproduksjon på 3,9 GWh. Installert effekt er 1470 kW.

Nedbørfeltet til Finse kraftverk er på 17,7 km², og middelvannføringen er beregnet til å være 1,097 m³/s.

Ved planlagt inntaksområdet finnes allerede en demning for inntak av vann til Finsesamfunnet. Det er en del hytter rundt influensområdet, og vegetasjonen er beitepåvirket. Berørt elvestrekning er utelukkende omgitt av lavalpin hei. Det er ikke påvist verdifulle vegetasjons- eller naturtyper innen tiltaksområdet. Det er heller ikke funnet rødlistede arter i influensområdet. Villrein bruker beiteområder rundt Finse, men i variabelt omfang på grunn av forstyrrelser fra sentrale områder rundt Finse stasjon. Rapport for biologisk mangfold konkluderer med at tiltaket ikke vil ha noen negativ konsekvens for villrein. Samlet verdi for biologisk mangfold er i rapporten vedlagt søknaden vurdert til "liten".

Ulvik herad påpeker at elva er et viktig landskapselement som er godt synlig, og at minstevannføringen bør være høyere enn omsøkt i sommersesongen. Fylkesmannen i Hordaland mener at utbygging av Finse kraftverk i liten grad vil være skadelidende for allmenne interesser, og forutsetter at det settes vilkår om tilbakeføring av terrenginngrep og at konsesjonæren pålegges minstevannføring som omsøkt. Hordaland fylkeskommune har i fylkesutvalget vedtatt å tilrå at det gis tillatelse til bygging av Finse kraftverk. Statskog SF påpeker at det må opprettes nye avtaler mellom Statskog og konsesjonshaver om etablering og drift av kraftverket dersom det gis konsesjon for utbygging. Ulvik fjellstyre bemerker at avløpsvannet kan medvirke til betydelig erosjon i elva nedstrøms, og at det er en del bløtmyr i området som vil være krevende å få til å gro igjen etter at anleggsarbeidet er utført. EB Nett er netteier på Finse og bemerker at alle kostnader i forbindelse med nettilknytning av nytt kraftverk må dekkes av utbygger gjennom anleggsbidrag. Statens vegvesen Region vest og Villreinnemda for Hardangerviddaområdet har ingen merknader til konsesjonssøknaden.

Prosjektet vil i følge søknaden gi inntil 3,9 GWh i ny årlig energiproduksjon. Kraftverket vil gi inntekter til søker, samt noe økte skatteinntekter til kommunen. Videre vil prosjektet føre til en styrking av næringsgrunnlaget og økt sysselsetting i anleggs- og driftsperioden. Ulempene kan etter vårt syn avbøtes i tilstrekkelig grad gjennom slipp av minstevannføring og god oppfølging av anlegget i detaljplanleggingen og byggefasen.

NVE mener fordelene ved det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir i medhold av vannressursloven § 8 Hardangeralliansen tillatelse til å bygge Finse kraftverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Hardangeralliansen, datert 16.12.2009:

"Hardangeralliansen ønsker å utnytte vannfallet i Finseåi i Ulvik herad i Hordaland fylke, og søker herved om følgende tillatelser:

1. Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:

- Bygging av Finse kraftverk i samsvar med fremlagte planer

2. Etter energiloven om tillatelse til:

- Bygging og drift av Finse kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet"

Finse kraftverk, hoveddata			
TILSIG		Hovedalternativ	Ev. alternativ 2
Nedbørfelt	km ²	17,7	17,7
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	18,6	18,6
Spesifikk avrenning	l/s/km ²	62	62
Middelvallføring	m ³ /s	1,097	1,097
Alminnelig lavvallføring	m ³ /s	0,071	0,071
5-persentil sommer (1/5-30/9)	m ³ /s	0,174-0,260	0,174-0,260
5-persentil vinter (1/10-30/4)	m ³ /s	0,044	0,044
KRAFTVERK			
Inntak	moh.	1301	1301
Avløp	moh.	1220	1220
Lengde på berørt elvestrekning	m	670	670
Brutto fallhøyde	m	81	81
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,20	0,20
Slukeevne, maks	m ³ /s	2,195	1,975
Slukeevne, min	m ³ /s	0,110	0,099
Tilløpsrør, diameter	mm	1000	900
Tunnel, tverrsnitt	m ²	-	-
Tilløpsrør/tunnel, lengde	m	760	760
Installert effekt, maks	kW	1470	1290
Brukstid	timer	2650	
MAGASIN			
Magasininvolum	mill. m ³	200	200
HRV	moh.	1301,0	1301,0
LRV	moh.	1300,8	1300,8
PRODUKSJON			
Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	0,7	0,6
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	3,2	3,0
Produksjon, årlig middel	GWh	3,9	3,6
ØKONOMI			
Utbyggingskostnad	mill.kr	13,9	13,2
Utbyggingspris	kr/kWh	3,52	3,69

Finse kraftverk, Elektriske anlegg		
GENERATOR		
Ytelse	MVA	0,69/1,0
Spennning	kV	0,69/1,0
TRANSFORMATOR		
Ytelse	MVA	0,69/1,0
Omsetning	kV/kV	0,69/1,0/22
NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)		
Lengde	m	60
Nominell spenning	kV	22
Luftlinje el. jordkabel		Jordkabel

Høring og distriktsbehandling

NVE har mottatt følgende høringsuttalelser til søknaden:

Ulvik herad har i kommunestyremøte den 17.2.2010 vedtatt følgende:

”(…)

1. Ulvik herad har fylgjande merknader til søknaden frå Kraftkarane/FVA om bygging av Finse kraftverk jf. søknad av 16.12.2009.
2. Ulvik herad set som føresetnad at terrenginngrep vert gjort mest mogleg skånsamt med omsyn til naturverdiane i området og slik at revegeteringsperioden vert kortast mogeleg. Turbinrøyret bør liggja i eksisterande anleggsveg.
3. Elva er eit viktig landskapselement som er godt synleg. Minstevassføringa må vera større enn omsøkt i tidsrommet juli-september.
4. Ulvik herad set som føresetnad at det vert gjennomført støymålingar av anlegget, og at støydempende tiltak vert dimensjonert og utført etter desse.”

Til grunn for vedtaket lå følgende vurdering:

”Det omsøkte kraftverket er planlagt etablert som del av, eller i nær tilknytning til eksisterande anlegg, og vil derfor gå føre seg i allereie utbygde/berørde område på Finse. Utbygginga vil gje ei merkbar auke i tilgangen til fornybar energi for Finsesamfunnet, og bidra til heradet si ambisjon om ei forutsigbar infrastruktur på Finse. Med Finse Vann og Avløp (FVA) som aktør i kraftstasjonen, kan dette og bidra til ei styrking av grunnlaget for næringsverksemd på Finse, samstundes som det kan bidra til ei heilskapeleg forvalting av vassressursane kring Finse. Ei anna årsak til at kraftverket er gunstig, er at FVA i dag betalar ei høg nettleie til Jernbaneverket, ei nettleie som er langt høgare enn den opne marknaden kan tilby. Dette vil etter rådmannen siitt syn være svært viktig for dei ulike aktørane på Finse, og kan leggja grunnlag for vidare utvikling på Finse.

Administrasjonen ser det som positivt at inngrepa som må gjerast i hovudsak vert lagd i og tett ved eksisterande vegframføring til anlegget. Sjølv om ein her er i høgaltin sone, og vegetasjonen veks sakte, vil dei inngrepa som er planlagt verte revegetert etter forholdsvis kort tid. Naturtypekartlegginga som er lagt ved søknaden visar at anlegget ikkje kjem i konflikt med

sårbare naturtyper. Denne rapporten er den same som heradet stør seg på i forvaltinga kring Finse. (NNI-Rapport nr.176, Bergen, november 2007) Rådmannen legg dessutan til grunn Fylkesmannen i Hordaland sitt ansvar for ivaretaking av interesser knytt til miljø, biologisk mangfald og sektorlovgiving i høyringa.

Administrasjonen og dei ulike politiske utvala har i lang tid jobba for ei forutsigbar og heilskapeleg infrastruktur på Finse. Sikker og tilstrekkeleg straumforsyning er avgjerande for mange funksjonar i området, og satsinga på rein, fornybar energi er heimla i "Kommunedelplan for Energi og Miljø for Ulvik herad 2009-2013", der hovudmålsetninga i kapitlet "Lokal energiproduksjon" (s.24) er; "Ulvik herad vil sikre ei planmessig utvikling av lokal energiproduksjon som ivaretar både klima, lokalmiljø og eigne innbyggjarar".

Når det gjeld forholdet til andre planar i området kan ikkje administrasjonen sjå at søknaden kjem i konflikt med desse. Reguleringsplanen for Finse er for tida under revisjon, men er gjeldande til nytt utkast er vedteke. Arealkategorien i området er "Landbruksføremål", noko som er tilfelle for store delar av reguleringsområdet. Landbrukskategorien er eit resultat av beiteverksemda i fjellet, og er etter administrasjonen sitt syn ikkje til hinder for søknaden, då beitegrunnlaget berre vert forstyrta i anleggs- og revegeteringsperioden.

Det vert i søknaden vist til målingar av støy, og verknaden denne vil få for dei næraste fritidsbustadene. Administrasjonen føreset at det vert gjennomført eksakte støymålingar, og at støydempande tiltak vert dimensjonert etter desse.

Administrasjonen gjør merksam på at det i ny plan- og bygningslov er gjort endring i forholdet mellom konsesjonsbehandling og planbehandling av energianlegg for å sikra ei meir effektiv sakshandsaming. Det er ikkje lenger krav om reguleringsplan. For å ivareta kommunar og statlige fagetatar si moglegheit for motsegn til reguleringsplanar, er det innført bestemmingar i energi- og vassdragslovgivinga om motsegn og klagerett. Administrasjonen understrekar at en ev. motsegn må reisast i høyringsperioden.

Rådmann og administrasjon er opptatt av å oppretthalda tilboda på Finse over tid, og aller helst utvikle desse utan å komme i konflikt med naturverdiane i området. Aktiviteten på Finse er avgjerande for oppretthaldinga av tilboda, og aktivitet krev tilrettelegging. Ei sikker og langsiktig forsyning av rein fornybar energi vil etter administrasjonen sitt syn vera ei føresetnad for å oppnå dette. Administrasjonen legg vesentleg vekt på at anlegget hovudsakleg vert lokalisert i allereie berørte område, og store delar av arbeidet skal gå føre seg i, og i tett tilknytning til eksisterande veg. Anleggsperioden er avgrensa, og dei varige spora etter denne vil etter kort tid være minimale."

Fylkesmannen i Hordaland har i brev av 6.1.2010 gjort følgende vurdering av prosjektet:

"(...)

Det aktuelle kraftanlegget er samlet plassert utenfor Hardangervidda nasjonalpark med område for biotopvern og Hallingskarvet nasjonalpark.

Finse er et mye brukt turområde både sommer og vinter. Etter vår vurdering vil utbygging av Finse kraftverk i liten grad være skadelidende for allmenne interesser verken når det gjelder biomangfold eller landskap. Fylkesmannen legger til grunn i sin anbefaling at det i en eventuell tillatelse blir satt vilkår til utbygger om at alle terrenginngrep som følger av rørgate og midlertidig anleggsvei blir ført tilbake til det opprinnelige med hjelp av stedege masser og vegetasjon. Dette arbeidet må gjøres i samråd med landskapsarkitekt.

Kraftstasjonen vil bli bygget ca. 100 m fra nærmeste fritidsbolig. Dette kan føre til at støynivået kan bli høyt i forhold til gjeldende retningslinjer. Når det gjelder grenseverdier for støy vil fylkesmannen gjøre oppmerksom på veileder T-1442 – Miljøverndepartementets retningslinjer for behandling av støy i arealplansaker. Bruk disse retningslinjene når kraftstasjonen blir bygget. Dette bør bli tatt inn i vilkårsdelen i en ev tillatelse.

Utbyggingen vil i liten grad komme i konflikt med fiskeinteressene i området.

INON vil ikke bli berørt.

Konklusjon

På bakgrunn av overnevnte vil Fylkesmannen ikke motsette seg at det gis tillatelse til bygging av Finse kraftverk. Fylkesmannen legger til grunn at det stilles vilkår om tilbakeføring av terrenginngrep og at konsesjonæren pålegges en minstevannføring i samsvar med søknaden."

Hordaland fylkeskommune har den 18.2.2010 gjort følgende vedtak i Fylkesutvalget:

"Fylkesutvalet i Hordaland rår til at det vert gjeve løyve til bygging av Finse kraftverk."

Til grunn for vedtaket lå følgende vurdering gjort med utgangspunkt i fylkesdelplan for små vannkraftverk:

"(...)

I denne saka er det sårbart høggfjell, biologisk mangfald med villrein og friluftsliv/reiseliv som er dei mest sentrale verdiane i saka, i tillegg til at utbygginga er presentert som eit viktig grunnlag for vidare næringsaktivitet på Finse.

(...)

Samla vurdering

Slik søknaden ligg føre er utbygginga samlokalisert med eksisterande inngrep med inntaksdam og eksisterande anleggsveg som gjev relativt få nye inngrep og slik mindre konflikt med andre arealinteresser. Som alle kraftsaker inneber ei utbygging mindre vassføring på aktuell utbyggingsstrekning, med tilhøyrande verknader for biologisk mangfald i elva og for landskapet.

Utbyggingsområdet er i sårbart høggfjell med stor verdi for friluftsliv og reiseliv og villrein. Verknadene av tiltaket for desse verdiane er likevel relativt avgrensa slik søknaden er presentert. Grunngeving for tiltaket er mellom anna å sikre rimelegare energiforsyning til Finse-samfunnet. Desse er samstundes grunnlag for ein god del av den reiselivs- og friluftaktiviteten som er i området. I ei samla vurdering av dei positive og negative verknadene tiltaket kan gje meiner ein nytten overstiger ulempene av tiltaket, og rår til at det vert gjeve løyve til bygging av Finse kraftverk."

Statens Vegvesen Region vest uttalte følgende i brev av 3.2.2010:

"(...)

Tiltaket føreset ikkje tilkomst til offentlig veg.

Statens vegvesen har ikkje merknader til konsesjonssøknaden."

Statskog SF har i brev datert 22.2.2010 uttalt følgende:

"(...)

Alle planlagte anlegg og inngrep ligger i Ulvik statsallmenning, gnr. 38 bnr. i Ulvik herad. Statskog SF er grunneier i statsallmenningen, mens Ulvik fjellstyre representerer bruksinteressene. Det er flere gardbrukere i Ulvik som har utvist beiterett for sau i området.

Kraftverksinntaket er planlagt i tilknytning til eksisterende dam og inntak for Finse vannverk med samme adkomstveg. For drift av vannverket ble det i 2003 inngått avtale mellom Statskog og NSB Eiendom AS som da var eier av vann- og avløpsanlegget på Finse. Disse rettighetene er senere overført til Finse Vann- og Avløpsselskap AS. Denne avtalen omfatter også bruk av vannføring i Finseåi til drift av mini-/mikrokraftverk, men det planlagte anlegg i dag har helt andre dimensjoner enn det var snakk om ved inngåelse av avtalen i 2003. Dersom det blir gitt konsesjon for utbygging må det uansett opprettes nye avtaler mellom Statskog som grunneier og konsesjonshaver om etablering og drift av kraftverket.

Vi har for øvrig følgende merknader til konsesjonssøknaden:

- Det forutsettes at terrenginngrepene blir gjort så skånsomt som mulig med hensyn til naturverdiene i området og slik at revegeteringsperioden blir så kort som mulig. Toppdekket på nye grøftetraseer m.v. må i størst mulig grad tas vare på og tilbakeføres ved påfylling. Turbinrøret bør i størst mulig grad legges i eksisterende anleggsveg.*
- Det må legges til rette for en fortsatt praktisk og god utnyttelse av sauebeitet i området. Dersom det er nødvendig med flytting av gjerder, grunder og samlekrever m.v., må dette skje i samråd med beiterettshaverene og bekostes og vedlikeholdes av konsesjonshaver.*
- Minstevannføringen i Finseåi må økes i forhold til omsøkte 44 l/s. Dersom vannføringen blir så liten at elva ikke lenger er et naturlig stengsel for beitedyr, må konsesjonshaver bekoste og vedlikeholde gjerde i nødvendig utstrekning.*
- Vi vil sterkt anmode om at det gjennomføres en befaring i området før konsesjonssøknaden sluttbehandles. Dette for å se på og diskutere praktiske løsninger m.h.t. plassering av anlegg og gjennomføring av utbyggingen slik at framtidige konflikter i forhold til annen bruk av området kan unngås i størst mulig grad. Vi ber om tilbakemelding på dette."*

Ulvik fjellstyre har i internt brev av 18.2.2010 til Statskog SF uttalt følgende:

"(...)

Ulvik fjellstyre tykkjer det er få detaljer angående dette anlegget, slik at ein til dømes ikkje veit kor kraftstasjonen skal liggja. Det vert betydelege inngrep å leggja røyr i bakken ned til der ein truleg kraftstasjon skal vere plassert.

Det må takast med i vurderingane at avløpsvatnet her vil koma nokså konsentrert ut, og kan medverka til erosjon i elva nedstraums. Dette må fyljast opp med utføring, det er heller ikkje beskrive kor tilkomstvegen til kraftstasjonen skal liggja. Ein del blautmyr i området fører til at det her og koma inngrep som vert vanskeleg å få til å gro att.

Ulvik Fjellstyre ber difor om at det vert vurdert å plassere kraftstasjonen nedanfor jernbana, då ein slik vil unngå å byggja veg i dette området med dei ulemper det vil medføre. Vel ein dette alternativet unngår ein inngrep med veg i tillegg slepp ein erosjon i elva og mot brufundamentet til NSB.

Ulvik fjellstyre er positiv til synfaring før endeleg konsesjon vert gjeve, og at ein kan diskutere det som er nemnd i dette skriv."

EB Nett AS uttalte følgende i brev av 22.2.2010:

"EB Nett AS uttaler seg som netteier av 22 kV nettet på Finse. Nettet ble ervervet fra Jernbaneverket 10. desember 2009. Søknad om områdekonsesjon ble sendt NVE 1.2.2010 og er ikke ferdig behandlet.

EB Nett er kjent med Jernbaneverkets uttalelse vedrørende minikraftverk på Finse, se vedlegg 4 til konsesjonssøknad for Finse kraftverk, og er enige i deres kommentarer.

Dersom det blir gitt konsesjon til Finse kraftverk vil EB Nett komme tilbake med mer detaljerte krav med hensyn til følgende:

- *Nettilknytning.*
- *Feilanalyser.*
- *Vernbestykning.*
- *Spenningskvalitet, spenningsregulering og frekvensregulering.*
- *Opprettelese av målepunkt.*
- *Eventuelle nettforsterkninger.*

Aktuelle krav er bla. beskrevet i FoL-Forskrift om leveringskvalitet og FIKS – Funksjonskrav i kraftsystemet.

Alle kostnader i forbindelse med nettilknytning av nytt kraftverk må dekkes av utbygger/produsent gjennom anleggsbidrag. En eventuell konsesjon må gis med krav om dekning av anleggsbidrag, iht. gjeldende forskrift om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer."

EB Nett AS kom med en oppdatert uttalelse i brev datert 6.4.2010:

"Vi bekrefter med dette at det er kapasitet å ta imot 1,47 MW produksjon i 22 kV nettet på Finse. De øvrige kommentarer i EB Netts og Jernbaneverkets uttalelser, se vedlegg 4 til konsesjonssøknaden, er uendret.

Dersom det blir gitt konsesjon vil EB Nett komme tilbake med mer detaljerte krav med hensyn til følgende:

- *Nettilknytning.*
- *Feilanalyser.*
- *Vernbestykning.*
- *Spenningskvalitet, spenningsregulering og frekvensregulering.*
- *Opprettelese av målepunkt.*

Aktuelle krav er bl.a. beskrevet i FoL - Forskrift om leveringskvalitet, FIKS - Funksjonskrav i kraftsystemet og EB Netts krav til "Opprettelse eller endring av målepunkt" for måling av produksjonsanlegg.

Alle kostnader i forbindelse med nettilknytning av nytt kraftverk må dekkes av utbygger/produsent gjennom anleggsbidrag. En eventuell konsesjon må gis med krav om dekning av anleggsbidrag, iht. gjeldende forskrift om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer."

Søkers kommentar til høringsuttalelsene

Søker har i brev av 4.6.2010 kommentert de innkomne høringsuttalelsene slik:

1. Hordaland Fylkeskommune datert 23.02.10.

Hordaland Fylkeskommune har vurdert utbygginga på Finse som at den ikkje vil ha negativ innverknad på verdiane -friluftsliv og reiseliv. Hfk skriv i sin konklusjon at "utbyggingsområdet er i sårbart høgfjell med stor verdi for friluftsliv og reiseliv og villrein. Verknadene av tiltaket for desse verdiane er likevel relativt avgrensa slik søknaden er presentert. Grunngeving for tiltaket er mellom anna å sikre rimelegare energiforsyning til Finse-samfunnet. Desse er samstundes grunnlag for ein god del av den reiselivs- og friluftslivsaktiviteten som er i området. I ei samla vurdering av dei positive og negative verknadene tiltaket kan gje meiner ein nytten overstiger ulempene av tiltaket, og rår til at det vert gjeve løyve til bygging av Finse kraftverk."

Kommentar frå utbyggjar:

Utbyggjar har ingen merknad til Hordaland Fylke si tilråding.

2. Fylkesmannen i Hordaland datert 06.01.10.

Fylkesmannen i Hordaland har heller ikkje merknad til utbygginga på Finse, dersom inngrepet i terrenget vert tilbakeført og at det vert sett krav om minstevassføring i samsvar med søknaden. Og at det vert stilt krav til støy i konsesjonen andsynes fritidsbygg i området.

Kommentar frå utbyggjar:

Utbyggjar er oppteken av at alle våre småkraftutbyggingar skal gjerast så skånsamt som råd er og at terrenget skal bevarast mest mogeleg slik det er i dag. Det vil verta nytta stadlege massar til arrondering av terreng og røyrgate. Når det gjeld evt. støyplager frå stasjonen vil me utforma stasjonen slik at den vert mest mogeleg skjerma for støy mot dei mest utsette fritidsbygg. Viser og til kommentar nr. 3. når det gjeld støy.

3. Ulvik herad datert 17.02.10.

Administrasjonen sitt framlegg hadde ingen vesentleg merknad til søknaden, einaste var mest mogeleg skånsam utbygging og støydempende tiltak andsynes fritidsbygningar. Under handsaming i heradsstyret kom det ein del merknader som vart vedtekne:

- 1. Det vart sett som føresetnad at utbygginga skal vera skånsam mot terreng og natur.*
- 2. Elva er eit viktig landskapselement som er godt synleg, minstevassføringa må vera større enn omsøkt i tidsrommet juli - september.*
- 3. Det skal gjennomførast støymålingar av anlegget, og støydempende tiltak vert dimensjonert og utført etter denne.*

Kommentar frå utbyggjar:

Utbygginga på Finse er tenkt utført på ein mest mogeleg skånsam måte, det skal takast omsyn til eksisterande inngrep og nytta desse mest mogeleg i gjennomføringa av arbeidet. Røyrgata er tenkt plassert i eksisterande veg frå inntak og så langt ned mot stasjon som råd er. Stasjonen vert plassert lågast mogeleg i terrenget og på den måten omlag ute av syne frå jernbanelina. Når det gjeld minstevassføringa i elva er det søkt om 44 l/s sept. -juni (vinter) og 71 l/s juli - sept. (sommar) noko som er 100 % og 33 % av 5-persentilen for elva. I

hydrologirapporten ser ein at det frå om lag 1. juni til 1. august i fleirårsmedianen er minimum 500 l/s overløp i forhold til maksimal slukeevne til turbinen. I tillegg renn elva over fjellgrunn og vil derfor framstå som elva fører meir vatn enn 5-persentilen i sommar månadane, då den opptre med skumming og går "kvit". Når det gjeld støy frå anlegget vil den typen turbin som er tenkt nytta - Francis - gje mindre støy enn ein evt. Pelton turbin ville gitt, då Francis har dykka utløp. I tillegg kan utløpskanalen frå stasjonen utformast slik at det vert minst mogeleg støy, gjennom ulike tiltak som utbyggjar vil koma attende til i detaljplanen.

4. Statskog datert 22.02.10.

Statskog er grunneigar i Ulvik statsallmenning mens det er Ulvik herad v/fjellstyret som har bruksinteressene i området. Statskog har ein del merknader til søknaden:

1. Inngrep i terrenget vert så skånsamt som råd er, og at stedlige massar vert nytta til revegitering av området.
2. Det må under anleggsperioden leggst til rette for beiting i området og evt. flytting av gjerder og grunder må avklarast med brukarane av området. Evt. flytting må kostast av utbyggjar.
3. Minstevassføring i elva må aukast i høve til 44 l/s, då denne er for liten til at elva skal utgjera eit naturleg stengsel for beitedyr. Dersom det er naudsynt med gjerde som kompensasjon må dette kostast og vedlikehaldas av utbyggjar.
4. Statskog ber om at det vert halde ein befarig i området før konsesjonen vert handsama..

Kommentar frå utbyggjar:

Pkt. 1 sjå tidlegare merknad. Pkt.2 og 3, når det gjeld bruksinteressene i området har utbyggjar allereie hatt møte med Statskog, beiterettseigar og Ulvik Fjellstyre. Konklusjonen frå møtet er at me får til ei løysing som høver for alle interesser. Det kom også fram forslag til ei betre løysing for tilkomstveg til stasjonen. Dette vil verta diskutert på synfaringa med NVE. Utbyggjar tar sjølvstakt dei kostnader som evt. vil koma av desse tiltaka. Pkt. 4, NVE vil halda synfaring i området før søknad vert handsama, dette skjer etter at kommentarane er komne inn til NVE og området er fritt for snø.

5. EB Nett datert 22.02.10 og 04.06.10

EB Nett har fleire vilkår til søknaden, dei er alle knytt opp til krav gitt av Jernbaneverket Bane Energi i 2007. Det går på tekniske krav til tilknytting m.m. og til at det må påleggast dekning av anleggsbidrag.

EB Nett kom med ein oppdatert uttale 04.06.10 som stadfester at det er kapasitet til 1,47 MW på 22 kV nettet på Finse.

Kommentar frå utbyggjar:

EB Nett har gitt tilbakemelding om at det er kapasitet i 22 kV nettet på Finse, til ei tilknytting av 1,47 MW produksjon. Når det gjeld andre tilhøve ved utbygginga, vil dei verta tekne opp med EB Nett AS i ein seinare fase av utbygginga, dvs. avtalar om tilknytting og evt. kjøp av straum.

6. Statens Vegvesen datert 03.02.10.

Vegvesenet har ingen merknad til søknaden.

Kommentar frå utbyggjar:

Utbyggjar har ingen kommentar.

7. Oppsummering av høyringsuttalane.

I hovudsak er det desse argumenta som kjem fram i høyringane:

1. Området har sårbar natur som krev ekstra varsemd. Fleire av merknadane peikar på at Finse har eit svært sårbart terreng som det må takast omsyn til under utbygginga. Terrenget må først attende til opphavleg utsjånad etter utbygging og det må nyttast stedlige massar til dette føremålet. Utbygginga vil verta utført så skånsamt som råd er. Den vegetasjonen som er i området vert teke vare på og ført attende til terreng etter utbygging for å skjula mest mogeleg av inngrep i terreng som utbygging vil føre med seg. Traseen for turbinrøret er plassert mest mogeleg i eksisterande veg frå jernbanestasjonen opp til inntaket og vil på denne måten verta skjult i vegen. Det vert ein ny tilkomstveg frå eksisterande veg fram til stasjonen og i denne vert turbinleidninga lagt. Denne vegen er i søknaden nemnd som permanent veg, og er om lag 180 meter lang. På møtet med Statskog, beiterettseigar og representantar frå Ulvik Fjellstyre, kom det innspel til betre vegløysing for tilkomstveg til stasjonen. Dette vil verta diskutert på den offentlege synfaringa.

2. Minstevassføring.

Det vert frå to av merknadane peika på minstevassføringa i elva. Ein (grunneigar Statskog) ynskjer større minstevassføring enn omsøkt, mens ein (Fylkesmannen i Hordaland) støttar opp om omsøkt mengde. Utbyggjar viser til kommentar til merknad nr. 3 og 4 der det vert gjort greie for vårt syn på minstevassføring i elva.

3. Støy.

Når det gjeld støy frå anlegget, vil den typen turbin som er tenkt nytta -Francis – gje mindre støy enn ein evt. Pelton turbin ville gitt, då Francis har dykka utløp. I tillegg kan utløpskanalen frå stasjonen utformast slik at det vert minst mogeleg støy, gjennom ulike tiltak som utbyggjar vil koma attende til i detaljplanen.”

Tilleggsopplysninger og kommentarer til disse

Søker har i e-post den 21.9.2010 presentert alternativ adkomstveg til kraftstasjonen. Denne går parallelt med jernbanesporet i stedet for å følge eksisterende kjerreveg og planlagt rørgatetrasé. Alternativet ble presentert etter at det på sluttbefaringen ble reist spørsmål om dette kunne være en bedre løsning.

Villreinnemda for Hardangerviddaområdet kom med følgende uttalelse i brev av 19.10.2010:

”(…)

Villreinnemda for Hardangerviddaområdet har ingen særlige merknader til omsøkte kraftverk sett utifra villreinhensyn, slik det er planlagt.

(…)”

Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader

Om søker

Tiltakshaver er Hardangeralliansen. Hardangeralliansen vil danne et driftsselskap med Finse Vann- og Avløpsselskap AS (FVA). Driftsselskapet skal stå for drift og vedlikehold av det planlagte småkraftverket, og vil leie fallrettene i Finseåi av FVA.

Om søknaden

Hardangeralliansen ønsker å utnytte vannfallet i Finseåi på Finse i Ulvik herad, Hordaland fylke, og søker tillatelse til bygging og drift av Finse kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer.

Beskrivelse av området

Finseområdet ligger i lavalpin til mellomalpin sone og tilhører svakt oseanisk seksjon. Det eksisterer allerede en vei frem til eksisterende dam for drikkevannsuttak. Inntaket for Finse kraftverk er planlagt etablert i forbindelse med eksisterende dam, og rørgaten vil følge vegen.

Finseåi har utløp i Finsevatnet like vest for Finse sentrum. Elva ligger åpent i fjellandskapet i et slakt sørvendt dalføre mellom Finsenuten og Jomfrunuten. Planlagt kraftverk ligger i et område som avgrenses av et høydedrag som skjærer for innsyn fra Finse sentrum. Nedbørfeltet ved inntaket er på 17,7 km² og varierer mellom kote 1300 og 1750. Feltet har en snaufjellandel på 79 %, en breandel på 21 % og en effektiv sjøprosent på 0,5 %.

Berørt elvestrekning er på 670 m og har en brutto fallhøyde på 81 m. Det finnes noe hyttebebyggelse rundt influensområdet. Ellers er området preget av langtids beite. Vegetasjonstypene nær elveleiet er i hovedsak snøleiesamfunn med museøutforming. Vegetasjons- og naturtypene i influensområdet er ikke vurdert til å gi grunnlag for å avgrense viktige arealer/nøkkelområder.

Det er ikke påvist nasjonale rødlistede arter av mose, lav eller karplanter i tiltaksområdet, men grannsildre (NT) ble påvist ovenfor dette området. Villrein bruker beiter i Finseområdet, men i sentrale deler av Finse, inkludert tiltaksområdet, sees villreinen svært sjelden. Dette på grunn av allerede etablert nivå på menneskelige aktiviteter. Det er ikke kjent at tiltaks- og influensområdet har spesiell funksjon for andre rødlistede arter.

Finse er et mye brukt turområde. Sommer og høst er turismen preget av sykling på Rallarvegen og vandring fra hytte til hytte. Vinterstid er det mange skiløpere i området. Trase for Rallarvegen og DNTs rødmerkede sti kommer ikke i konflikt med kraftverket.

Eksisterende inngrep i vassdraget

Ved planlagt kraftverksinntak er det en eksisterende dam og inntak for Finse vannverk. Årlig drikkevannsuttak er 12-13000m³. Det går en anleggsveg helt frem til eksisterende inntak. Jernbanen krysser Finseåi rett oppstrøms utløpet i Finsevatnet. I tilknytning til jernbanelinjen går det en 22kV linje som eies av Jernbaneverket Bane Energi. Nord for planlagt kraftstasjon ligger det noen hytter.

Teknisk plan

Finse kraftverk er omsøkt i 2 alternativer. Hovedalternativet er omsøkt med maksimal slukeevne i turbinen på 2,195 m³/s. Installert effekt på 1470 kW vil gi en årlig middel produksjon på 3,9 GWh.

Alternativ to er presentert med maksimal slukeevne i turbinen på 1,975 m³/s. Dette vil gi en installert effekt på 1290 kW og en årlig gjennomsnittlig produksjon på 3,6 GWh.

Reguleringer og overføringer

Det er ikke planlagt reguleringer eller overføringer.

Inntak

Inntaket er planlagt etablert i eksisterende dam for Finse vannverk, med HRV på kote 1301,0 moh. Det vil plasseres på oppsiden av eksisterende ventilhus ved at det sprenges ned i fjellet og bygges slik at en har god tilkomst til stengeventil og lufterør med mer.

Rørgate

Dimensjonen på rørgaten er ø1000 mm, og lengden er 760 m. Rørgaten er planlagt gravet ned på hele strekningen.

Det går en anleggsveg til eksisterende inntak langs hele den øvre delen av rørtraseen, og rørgaten vil fremføres i tilknytning til denne. Det må påregnes sprengningsarbeid på deler av vannveien.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen vil få en grunnflate på ca. 75 m². Fundamenter, utløpskanal og stasjonsdekket utføres i armert betong. Valgfrie materialer kan benyttes på øvrige vegger i overbygningen, men ytterveggene får utvendig liggende kledning og yttertak som er tilpasset lokal byggeskikk.

Det er planlagt installert en eller to francisturbiner med installert effekt på til sammen 1,47 MW.

Det vil installeres lydfeller i avløpskanalen for å redusere støy som kan være sjenerende for hytteeiere i området. I tillegg vurderer søker om det er nødvendig å lydisolere vegger og tak i kraftstasjonen.

Elektriske anlegg

Strømmen er planlagt fremført til eksisterende 22 kV-linje via 60 m jordkabel. Generatoren vil få en ytelse på 0,69/1,0 MVA og en spenning på 0,69/1,0 kV.

Veier

Som nevnt over, går det en anleggsveg frem til eksisterende inntak som vil benyttes under byggingen av kraftverket.

Fra denne eksisterende anleggsvegen er det planlagt å lage adkomst til kraftstasjonen med 180 m ny permanent veg som følger rørgatetraseen. Denne adkomstvegen er også presentert i et alternativ som går parallelt med jernbanesporet. Alternativ adkomstveg er ca. 190 m lang.

Massetak og deponi

Masseoverskudd på 1000 m³ vil benyttes langs rørtraseen til mindre terrengjusteringer.

Hydrologiske virkninger

Nedbørfeltet for Finse kraftverk er 17,7 km², og middelvannføringen er 1,097 m³/s. Vassdraget har dominerende vår og sommerflommer, mens lavvannføringer oftest inntreffer om vinteren. Alminnelig lavvannføring er 0,071 m³/s, og 5-persentil verdiene er 0,174-0,260 m³/s om sommeren og 0,044 m³/s om vinteren.

Utbyggingen vil føre til redusert vannføring på en 670m lang strekning mellom inntaket og utløpet. Største slukeevne er 2,195 m³/s, mens laveste slukeevne er på 0,110 m³/s. Antall dager med overløp er 40, 83 og 77 i hhv. tørt, middels og vått år.

Prosjektet er omsøkt med slipp av minstevannføring tilsvarende alminnelig lavvannføring i sommersesongen og 5-persentil sesongvannføring om vinteren. Disse verdiene er hhv. 71 l/s og 44 l/s. Restfeltet er på ca. 1,3 km² og vil gi en gjennomsnittlig avrenning på 67 l/s.

Produksjon og kostnader

Søker har beregnet gjennomsnittlig kraftproduksjon i Finse kraftverk til ca. 3,9 GWh fordelt på 0,7 GWh vinterproduksjon og 3,2 GWh sommerproduksjon. Byggekostnadene er estimert til 13,9 mill. kr (2007-priser). Dette gir en utbyggingspris på 3,52 kr/kWh.

NVE har oppjustert søkers utbyggingskostnad til 2010-nivå. Videre har vi kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. I sum samsvarer resultatet godt, selv om våre beregnede kostnader for maskin- og elektroteknisk utstyr er vesentlig høyere enn oppgitt i søknaden. Det vil likevel være søkers ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten i prosjektet.

Arealbruk

Inntak på kote 1301	0,2 daa	Inntak
Rørtrase inntak - kraftstasjon	7,5 daa	Bredde i gjennomsnitt 10,0 m
Permanent adkomstveg til kraftstasjonen	0,7 daa	Lengde 180 m, bredde 4,0 m
Kraftlinje	0,1 daa	Lengde 60 m jordkabel, bredde 2,0 m
Kraftstasjon	0,9 daa	Samlet arealbruk for kraftstasjon og snuplass

Samlet permanent berørt areal vil bli 1,9 daa fordelt på

- adkomstvei 0,7 daa
- kraftstasjon og jordkabel 1,0 daa
- inntak 0,2 daa

Samlet midlertidig berørt areal vil bli 7,5 daa til rørtrasé.

Eiendomsforhold

Indre Hardanger Kraft As / Kraftkarane AS har inngått en avtale med Finse Vann- og Avløpsselskap AS, som ifølge vedlegg til søknaden gjennom avtale med Statskog har fallrettighetene nedenfor

inntaksdammen på Finse. Hardangeralliansen vil danne et driftsselskap med Finse Vann- og Avløpsselskap. Driftsselskapet vil leie fallrettene og stå for drift og vedlikehold av det planlagte småkraftverket.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Området er avsatt som jord- og skogbruksareal i kommunens arealdel. Det er ikke noe jord- og skogbruksdrift på Finse, og tiltaket kommer således ikke i konflikt med regulert bruk til jord- og skogbruksformål.

Samlet plan (SP)

Vassdraget er ikke behandlet i Samlet plan.

Verneplan for vassdrag

Finseåi inngår ikke i verneplan for vassdrag.

Inngrepsfrie områder (INON)

Tiltaket ligger i berørt område, og vil ikke påvirke inngrepsfrie områder.

Andre verneområder

Tiltaket ligger utenfor Finse biotopvernområde og Hardangervidda nasjonalpark.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 17.8.2010 sammen med representanter for søkeren, kommunen, Fylkesmannen og Ulvik fjellstyre. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Ulvik herad setter som forutsetning at terrenginngrep gjøres så skånsomt som mulig, og mener at turbinrøret bør legges i eksisterende anleggsveg. Videre påpekes det i uttalelsen at elva er et viktig landskapselement som er godt synlig og at minstevannføringen bør være høyere enn omsøkt i sommersesongen.

Fylkesmannen i Hordaland mener at utbygging av Finse kraftverk i liten grad vil være skadelidende for allmenne interesser, verken når det gjelder biologisk mangfold eller landskap. Fylkesmannen vil ikke motsette seg en tillatelse til bygging av Finse kraftverk, men forutsetter at det settes vilkår om tilbakeføring av terrenginngrep og at konsesjonæren pålegges minstevannføring som omsøkt.

Hordaland fylkeskommune har i fylkesutvalget vedtatt å tilrå at det gis tillatelse til bygging av Finse kraftverk. Utbyggingsområdet er i sårbart høyfjell med stor verdi for friluftsliv og reiseliv og villrein, men tiltaket vil etter fylkeskommunens vurdering ha relativt begrenset virkning på disse verdiene.

Statskog SF påpeker at alle planlagte anlegg og inngrep ligger i Ulvik statsallmenning, g.nr 38. i Ulvik herad. Statskog SF er grunneier i statsallmenningen, mens Ulvik fjellstyre representerer brukerinteressene. Dersom det gis konsesjon for utbygging, må det opprettes nye avtaler mellom Statskog og konsesjonshaver om etablering og drift av kraftverket. Det forutsettes at terrenginngrep utføres så skånsomt som mulig, og at turbinrøret i størst mulig grad legges i eksisterende anleggsveg. Videre pekes det på at det må legges til rette for fortsatt praktisk og god utnyttelse av sauebeitet i området, og at minstevannføringen må økes i forhold til omsøkte 44 l/s. Dersom vannføringen blir så liten at elva ikke lenger er et naturlig stengsel for beitedyr, påpeker Statskog at konsesjonær må bekoste og vedlikeholde gjerde i nødvendig utstrekning.

Ulvik fjellstyre bemerker at avløpsvannet kan medvirke til betydelig erosjon i elva nedstrøms, og at det er en del bløtmyr i området som vil være krevende å få til å gro igjen etter at anleggsarbeidet er utført. Fjellstyret ber om at kraftstasjonen plasseres nedenfor jernbanen, da dette vil føre til at en unngår erosjon i elva og mot brufundamentet til NSB.

Under sluttbefaringen ble ønsket om å flytte kraftstasjonen trukket, ettersom det var basert på en misforståelse.

EB Nett er netteier på Finse og uttaler at de vil komme med detaljerte krav med hensyn til nettilknytning, feilanalyser, vernbestykning, spenningskvalitet, spenningsregulering og frekvensregulering, opprettelse av målepunkt og eventuelle nettforsterkninger dersom det blir gitt konsesjon til Finse kraftverk. Alle kostnader i forbindelse med nettilknytning av nytt kraftverk må dekkes av utbygger gjennom anleggsbidrag.

Statens vegvesen Region vest har ingen merknader til konsesjonssøknaden.

Villreinnemda for Hardangerviddaområdet har ingen merknader til tiltaket.

Tiltakets virkninger - Fordeler og skader/ulemper

Nedenfor har vi gitt en oversikt over hva NVE anser som de viktigste fordelene og skadene/ulempene ved den planlagte utbyggingen:

Fordeler

- Prosjektet vil i følge søknaden gi ca. 3,9 GWh i ny årlig kraftproduksjon.
- Tiltaket vil bidra til næringsutvikling på Finse, lokal aktivitet og verdiskapning.

Ulemper

- En utbygging vil medføre redusert vannføring i Finseåi.
- Turbinen(e) kan lage noe støy ved pådrag lavere enn fullt pådrag.

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Utbyggingen vil gi redusert vannføring på en 670 m lang strekning i Finseåi i store deler av året. Søker har beregnet årlig middelvannføring til å være 1,097 m³/s. Alminnelig lavvannføring er beregnet til å være 0,071 m³/s mens 5-persentilen er 0,174-0,260 m³/s for sommeren og 0,044 m³/s om vinteren.

I hovedalternativet er maksimal slukeevne for kraftverket satt til 2,195 m³/s, hvilket utgjør 200 % av middelvannføringen. Minste slukeevne er oppgitt til 0,11 m³/s. Prosjektet er omsøkt med slipp av minstevannføring lik alminnelig lavvannføring om sommeren og 5-persentil sesongvannføring om vinteren. Dette vil gi hhv. 40, 83 og 77 døgn med avrenning større enn maksimal slukeevne i turbinen i et tørt, middels og vått år. Restfeltet er på 1,3 km² og vil bidra med et tilsig på 0,067 m³/s. Antall døgn med vannføring lavere enn laveste slukeevne er 136, 137 og 116 i hhv. tørt, middels og vått år.

Tiltaket er ventet å gi mindre utfrysning av is og mindre isgang. Det forventes ingen endring i vanntemperatur.

Drikkevannsuttaget fra eksisterende inntaksdam er på totalt 12000-13000 m³ i året. Det er noen sesongmessige variasjoner i forbruket, men fordelt over året er uttaket per i dag ubetydelig sammenliknet med planlagt slukeevne i kraftverket. Søker opplyser at kraftverket aldri vil kjøres i konflikt med drikkevannsuttaget. NVE har ingen merknader til dette.

Finse kraftverk er også presentert i et alternativ hvor maksimal slukeevne i kraftverket er satt til 1,975 m³/s. NVE mener at fastsettelse av tilstrekkelig minstevannføring, sammen med overløp, vil være det viktigste elementet for å opprettholde hydrologiske prosesser på berørt elvestrekning.

Biologisk mangfold

Finseåi har utløp i Finsevatnet like vest for Finse sentrum. Ved inntaksområdet finnes allerede en demning for inntak av vann til Finsesamfunnet. Det er en del hytter rundt influensområdet, og vegetasjonen er beitepåvirket.

Finsevatn er næringsfattig, og har en fiskebestand av meget liten fisk. Søknaden peker på at tiltaket ikke vil komme i konflikt med en elvestrekning som er viktig som gyte- og oppvekstområde for ørret. Fylkesmannen i Hordaland støtter denne vurderingen og vurderer utbyggingen til i liten grad å komme i konflikt med fiskeinteressene i området.

Finse biotopvernområde inkluderer ulike viktige botaniske områder rundt Finse, men det planlagt Finse kraftverk ligger utenfor dette verneområdet. Berørt elvestrekning er utelukkende omgitt av lavalpin hei. Det er ikke påvist verdifulle vegetasjons- eller naturtyper innen tiltaksområdet. Rapport for biologisk mangfold vedlagt søknaden opplyser at det er gjort undersøkelser med særlig fokus på rødlistede karplanter og kryptogamer langs berørte elvebredder og andre berørte terrestre arealer. Rødlistede arter er ikke funnet.

Verdivurderingen i rapport for biologisk mangfold gir området liten verdi. Rapporten bemerker at bygging av Finse kraftverk vil føre til redusert vanndekt areal, og dermed endre økologiske forutsetninger for akvatisk tilknyttet biologisk mangfold. Tiltaket er likevel ventet å ha liten negativ konsekvens for naturmiljø og biologisk mangfold, siden det ikke er påvist verdifulle naturmiljøer eller rødlistede arter innen influensområdet. Fylkesmannen vurderer en utbygging av Finse kraftverk til i

liten grad være skadelidende for allmenne interesser verken når det gjelder biomangfold eller landskap, forutsatt at det settes krav om minstevannføring i samsvar med søknaden.

NVE støtter vurderingen i at tiltaksområdet har begrenset verdi for biologisk mangfold. Vi ønsker likevel å understreke at slipp av en tilstrekkelig minstevannføring vil være viktig for til en viss grad å ivareta vannavhengig liv ved en eventuell konsesjon.

Forholdet til naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven trådte i kraft den 1. juli 2009. Loven fastsetter forvaltningsmål for arter, naturtyper og økosystemer, og lovfester en rekke miljørettslige prinsipper, blant annet "føre-var" prinsippet og prinsippet om økosystemforvaltning og samlet belastning. Naturmangfoldloven legger føringer for myndigheter der det gis tillatelse til anlegg som vil kunne få betydning for naturmangfoldet. Etter NVEs syn blir formålet i naturmangfoldloven i praksis ivaretatt gjennom de grundige prosessene og vurderingene som ligger til grunn for et konsesjonsvedtak.

I NVEs vurdering av søknaden om bygging av Finse kraftverk legger vi til grunn bestemmelsene i §§ 8-12. Et positivt vedtak fattes kun der hvor fordelene og nytten av å gjennomføre tiltaket vurderes å være større enn skadene og ulempene for allmenne og private interesser. Tiltakets virkning for naturmangfoldet er et sentralt tema i denne vurderingen.

Landskap

Finseåi ligger i et slakt, sørvendt dalføre mellom Finsenuuten (1479 moh.) og Jomfrunuten (1471 moh.). Landskapet kan beskrives som åpent fjellandskap i den lavalpine sonen, med Hardangerjøkulen i sør og Hallingskarvet i nordøst. Elva er forholdsvis bred og ligger åpent i fjellandskapet. Den er godt synlig fra Finse stasjon.

Ulvik herad peker i sin uttalelse på at Finseåi er et viktig landskapselement som er godt synlig og at minstevannføringen bør være høyere enn omsøkt i sommersesongen. Fylkesmannen legger til grunn i sin anbefaling at det i en eventuell tillatelse blir satt vilkår til utbygger om at alle terrenginngrep som følger av rørgate og midlertidig anleggsvei blir ført tilbake til det opprinnelige med hjelp av stedege masser og vegetasjon. Fylkeskommunen Hordaland peker i sin tilrådning også på at tiltaket er planlagt i et område med sårbart høgfjell med stor verdi for friluftsliv og reiseliv og villrein.

NVE mener at slipp av tilstrekkelig minstevannføring i sommersesongen, sammen med overløp, vil ivareta landskapshensynet i tilfredsstillende grad i driftsperioden ved en eventuell konsesjon. Vi mener det er mulig å begrense varige sår i terrenget i tilstrekkelig grad ved skånsom utførelse av de tekniske inngrepene. Dette vil inngå i en eventuell detaljplangodkjenning.

Landbruk

Finse er et viktig sommerbeite for sau. Statskog SF uttaler at konsesjonær må bekoste og vedlikeholde gjerde i nødvendig utstrekning dersom vannføringen blir så liten at elva ikke lenger er et naturlig stengsel for beitedyr. Dette er privatretslige forhold som ikke har vært avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Vannkvalitet, vannforsynings- og resipientinteresser

Planlagt inntak benyttet i Finse kraftverk er det samme som forsyner Finse med drikkevann. Under sluttbefaringen ble det opplyst at det i dag blir fjernet slam fra inntaksdammen med jevne mellomrom.

Kraftverket skal kjøres slik at det alltid er tilgjengelig drikkevann. Anleggsarbeidet for tilpasning av inntaksdammen vil skje i fjellgrunn, slik at det ikke vil medføre forurensning av drikkevannet.

Når det gjelder arbeid med grunnen for kraftstasjonen, vil det ved nedbør kunne komme jordholdig vann i Finseåi. Finsevatnet har begrenset kapasitet til å ta imot jordholdig vannsig. I søknad foreslås det derfor at det må vurderes hvorvidt det er nødvendig å samle opp og sedimentere noe av vannsiget.

Disse forhold må avklares og godkjennes av NVE gjennom eventuelle detaljplaner.

Brukerinteresser

Finse er et mye brukt turområde hele året. Søknaden opplyser at trase for Rallarvegen ikke kommer i konflikt med prosjektet, da denne vegen går sør for jernbanelinjen. DNTs rødmerkede går nordover fra vannverkets brønnhus i Finse sentrum. Trafikken på stien vil i liten grad sjeneres av tiltaket.

Om vinteren vil kraftverket stå mesteparten av tiden, og store deler av kraftstasjonen vil være dekket av snø.

NVE mener at avbøtende tiltak som utforming av kraftstasjonen, slipp av tilstrekkelig minstevannføring i sommersesongen og skånsom fremføring av rørgaten vil ivareta friluftinteressene i tilstrekkelig grad ved en utbygging.

Villrein

Hardangervidda er Norges største villreinområde. Rapport for biologisk mangfold opplyser at villrein bruker beiteområder i Finseområdet. Omfanget er derimot variabelt som følge av forstyrrelse fra sentrale områder av Finse. I tiltaksområdet sees villrein svært sjelden. Rapporten konkluderer derfor med at det planlagte Finse kraftverk ikke har noen negative konsekvenser for villrein.

Villreinnemda for Hardangerviddaområdet har ingen merknader til prosjektet.

NVE har ingen ytterligere kommentar til disse vurderingene. Vi er enig i at tiltaket sannsynligvis ikke vil ha noen negativ konsekvens for villrein i området.

Samfunnsmessige virkninger

Bygging av Finse kraftverk vil ut over en økning på inntil 3,9 GWh i ny årlig fornybar energiproduksjon ifølge søker bidra til økonomisk aktivitet i området, gjennom økt sysselsetting i anleggsperioden. Søker peker på at kraftverket vil bidra til å opprettholde fortsatt turistdrift på Finse, gjennom bedret tilgang på strøm til markedspris. NVE slutter seg til dette.

Oppsummering

Finse kraftverk vil gi en ny årlig fornybar energiproduksjon på inntil 3,9 GWh. Kraftverket vil gi inntekter til tiltakshaverne og kan bidra til å styrke lokal næringsaktivitet og verdiskaping.

Tiltaket vil ifølge rapport for biologisk mangfold ha liten negativ konsekvens på biologisk mangfold. Det er ikke registrert truede natur- eller vegetasjonstyper innen tiltaksområdet. Finseåi utgjør et landskapselement med lokal miljøverdi. Med fastsatt maksimal slukeevne i kraftverket, krav til slipp av minstevannføring som til en viss grad ivaretar elvas verdier for ulike allmenne interesser samt krav til utforming av anlegget, mener NVE at virkningene for allmenne interesser er begrenset.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Hardangeralliansen tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Finse kraftverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Forholdet til energiloven

Det er også søkt om tillatelse etter energiloven til installasjon av elektriske høyspentanlegg og legging av 22 kV kabel/luftlinje fram til eksisterende linjenett. EB Nett AS har som netteier og områdekonsesjonær kommentert linjetilknytningen og påpekt at Hardangeralliansen må betale anleggsbidrag for nødvendig opprustning av nettet i området basert på sin innmatede effekt. Det må etableres trafokiosk i nærheten av Finse stasjon.

Hardangeralliansen har uttalt at de vil diskutere disse elementene med EB Nett AS i en senere fase av prosjektet. Virkningene av linjetilknytningen inngår i NVEs helhetsvurdering av planene, men er ikke avgjørende for konsesjonsbehandlingen. NVE vil ikke behandle detaljplaner før kostnadsfordelingen er avklart. Slik dokumentasjon må foreligge samtidig med innsending av detaljplaner for godkjenning, jf. konsesjonsvilkårenes post 4.

Det må avklares hvem som skal stå for bygging og drift av anlegget. Vi finner det ikke nødvendig med en egen anleggskonsesjon etter energiloven for høyspenttilknytning til 22 kV nett. Nødvendige høyspentanlegg, inkludert transformering, kan bygges i medhold av nettselskapets områdekonsesjon.

Dersom Hardangeralliansen ønsker egen anleggskonsesjon, må det sendes inn søknad om dette når eksakt størrelse på elektriske installasjoner er klart. NVE kan da meddele egen anleggskonsesjon for kraftverket.

NVE har ikke gjort en grundig vurdering av kapasiteten i nettet, og tiltakshaver er selv ansvarlig for at avtale om nettilknytning er på plass før byggestart.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Vannslipp

Følgende data for vannføring og slukeevne er hentet fra konsesjonssøknaden og lagt til grunn for NVEs vurdering av minstevannføring:

Middelvannføring	m ³ /s	1,097
Alminnelig lavvannføring	m ³ /s	0,071
5-persentil sommer	m ³ /s	0,174-0,260
5-persentil vinter	m ³ /s	0,044
Største slukeevne	m ³ /s	2,195
Minste slukeevne	m ³ /s	0,110
Største slukeevne i % av middelvannføring	%	200

Ifølge miljørapport og høringsinstanser er det ikke registrert rødlistearter eller verdifulle naturtyper som er avhengig av stor vannføring eller fuktighet fra elva. Slipp av noe minstevannføring vil etter vårt syn i tilstrekkelig grad være med på å opprettholde et visst vannavhengig liv i og langs vassdraget. Minstevannføringen viktigste funksjon er etter NVEs vurdering å ivareta Finseåi som landskapselement. Alminnelig lavvannføring er beregnet til 71 l/s, mens 5-persentil verdiene er hhv. 44 l/s og 174-260 l/s for vinter- og sommersesongen. Kraftverket er omsøkt med slipp av minstevannføring lik alminnelig lavvannføring i sommersesongen og 5-persentil sesongvannføring om vinteren. Dette vil gi en produksjon på 3,9 GWh i et middels år. Søker har også presentert et alternativ hvor det slippes 217 l/s i sommersesongen (gjennomsnitt av 5-persentil verdiene for sommeren), som gir en produksjon lik 3,8 GWh i et middels år. Restfeltets bidrag til vannføring i Finseåi er ubetydelig.

Ulvik herad peker i sin uttalelse på at elva er et viktig landskapselement som er godt synlig, og ber om at minstevassføringa blir satt høyere enn omsøkt i tidsrommet juli-september. Statskog SF mener at minstevannføringen i Finseåi må økes i forhold til omsøkt og peker på at konsesjonshaver må bekoste og vedlikeholde gjerde i nødvendig utstrekning dersom vannføringen blir så liten at elva ikke lenger er et naturlig stengsel for beitedyr. NVE er enig i at Finseåi er et viktig landskapselement, og deler Ulvik herads syn på at minstevannføringen bør bli satt høyere enn omsøkt i sommersesongen. Vårflom inntreffer vanligvis i mai-juni. Vannføringen avtar i august-september, og kraftverket vil stå store deler av vinteren. Sommeren er høysesong for turistaktivitet på Finse, og det er på denne tiden av året elva er viktigst som landskapselement. NVE mener omsøkt minstevannføring om sommeren ikke er tilstrekkelig for å ivareta landskapskvaliteten, selv om snøsmeltningen vil føre til mange dager med overløp tidlig på sommeren. For å bedre ivareta elva som landskapselement hele sommersesongen, mener vi det er nødvendig med en høyere minstevannføring enn omsøkt i perioden juni - september, da antall dager med overløp i denne perioden vil bli betydelig redusert i et midlere år.

Vi fastsetter derfor følgende minstevannføring:

1.6 – 30.9	300 l/s
1.10 – 31.5	40 l/s

Dersom tilsiget er mindre enn minstevannføringskravet, skal hele tilsiget slippes forbi.

Søker har estimert årsproduksjon med slipp av minstevannføring om sommeren lik 217 l/s til 3,8 GWh. Vårt krav vil ifølge våre beregninger gi en årlig produksjon på ca. 3,5 GWh. Etter vårt syn er ikke denne reduksjonen avgjørende for økonomien i prosjektet.

Ved inntaksdammen skal det etableres måleanordning for automatisk registrering av minstevannføring. Dataene skal forelegges NVE på forespørsel. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minstevannføringen ivaretas gjennom godkjenning av detaljplanen.

Ved alle steder med pålegg om minstevannføring skal det settes opp skilt med opplysninger om vannslippbestemmelser som er lett synlig for allmennheten. NVE skal godkjenne merking og skiltenes utforming og plassering.

NVE presiserer at start-/stoppkjøring av kraftverket ikke skal forekomme. Kraftverket skal kjøres jevnt og i takt med tilsiget. Inntaksbassenget skal ikke benyttes til å oppnå økt driftstid, og det skal kun være små vannstandsvariasjoner knyttet til opp- og nedkjøring av kraftverket. Dette er primært av hensyn til naturens mangfold og mulig erosjonsfare.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Vi viser til våre merknader foran under avsnittet "Forholdet til energiloven". NVE vil ikke godkjenne planene før det er dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet og at kostnadsfordelingen er avklart, jf. våre merknader foran under avsnittet "Forholdet til energiloven".

NVE har gitt konsesjon på følgende forutsetninger:

Inntak (kote)	1301 moh.
Kraftstasjon (kote)	1220 moh.
Valg av alternativ	A
Maks slukeevne	2,195 m ³ /s
Vannvei	Rørgaten skal være helt nedgravd på hele strekningen.
Vei	Utbedring av veg til inntak, og etablering av permanent veg til kraftstasjonen

Mindre endringer kan godkjennes av NVE som del av detaljplangodkjenningen.

Detaljerte planer skal forelegges NVEs regionkontor i Førde og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang. Detaljer i prosjektet, som utforming av inntaket, støydempning og miljøtilpasning av kraftstasjonen med mer, ligger under denne post.

Inntaket må utformes på en slik måte at drikkeforsyningen til Finse sikres både i anleggs- og driftsperioden. Det må fremgå av detaljplanene hvordan slam i inntaket skal håndteres. Rørgaten skal graves ned på hele strekningen dersom NVE ikke godkjenner annet av miljømessige hensyn. Det overlates til detaljplangodkjenningen å avgjøre trasé for permanent adkomstveg til kraftstasjonen.

Endelig plassering og utforming av inntaksdammen må komme fram i detaljplanene. Utbygger må legge stor vekt på at rørgatetraseen blir så lite synlig som mulig etter at anlegget er ferdig.

Eventuelle terrengskader som følge av transport skal utbedres så raskt som mulig.

Når det gjelder arbeid med grunnen for kraftstasjonen, må det i detaljplanene vurderes hvorvidt det er nødvendig å samle opp og sedimentere noe av vannsaget.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen selv om det i dag synes lite aktuelt å pålegge ytterligere avbøtende tiltak. Ev. pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

Merknadene fra fylkeskommunen kommer inn under dette vilkåret. NVE forutsetter at utbygger tar den nødvendige kontakt med fylkeskommunen for å klarere forholdet til kulturminneloven § 9 før innsendelse av detaljplan. Vi minner videre om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jf. kulturminneloven § 8 (jf. vilkårenes pkt. 3).

Post 8: Terskler m.v.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.

Andre merknader

"Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker" gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Statskog SF pekte i sin uttalelse på at det i anleggsperioden må legges til rette for beiting i området og at ev. flytting av gjerder og grunder må bekostes av utbygger og avklares med brukerne av området. Dette er forhold som må avklares før endelige detaljplaner sendes inn.

Statskog SF har også bemerket at minstevannføringen i elva må økes fra 44 l/s, slik at elva fortsatt kan utgjøre et naturlig stengsel for beitedyr. NVE anser dette punkt for å være ivarettatt gjennom fastsetting av en betydelig høyere minstevannføring i sommersesongen. Dersom det viser seg at fastsatte minstevannføring ikke er tilstrekkelig for å opprettholde elva som naturlig stengsel, anser NVE dette for å være privatrettslig forhold.

Forholdet til EUs vanndirektiv i sektormyndighetens konsesjonsbehandling

NVE har ved vurderingen av om konsesjon skal gis etter vannressursloven § 8 foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15 nr. 1446) § 12 vedrørende ny aktivitet eller nye inngrep. NVE har vurdert alle praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket. NVE har satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten, herunder krav om minstevannføring og standardvilkår som gir vassdragsmyndighetene, herunder DN/Fylkesmannen etter vilkårenes post 5, anledning til å gi pålegg om tiltak som senere kan bedre forholdene i det berørte vassdraget. NVE har vurdert samfunnsnyttene av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Videre har NVE vurdert at hensikten med inngrepet i form av fornybar energiproduksjon ikke med rimelighet kan oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre. Både teknisk gjennomførbarhet og kostnader er vurdert.